

HOTĂRÎRE
privind aprobarea Concepției controlului financiar public intern

nr. 1143 din 04.10.2006

Monitorul Oficial nr.174-177/1343 din 10.11.2006

* * *

Notă: În tot textul hotărîrii și în denumirea Concepției sintagma "sistemului de control intern și audit intern în sectorul public" se substituie prin sintagma "controlului financiar public intern" conform Hot.Guv. nr.146 din 14.02.2008, în vigoare 22.02.2008

Întru executarea Hotărîrii Guvernului nr.356 din 22 aprilie 2005 "Pentru aprobarea Planului de Acțiuni Republica Moldova - Uniunea Europeană", Guvernul

HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Concepția controlului financiar public intern (se anexează).
2. Ministerul Finanțelor va elabora un plan de acțiuni și cadrul legislativ și normativ necesar pentru realizarea concepției nominalizate.

PRIM-MINISTRU

Vasile TARLEV

Contrasemnează:

Ministrul finanțelor

Mihail Pop

Chișinău, 4 octombrie 2006.

Nr.1143.

Aprobată
prin Hotărîrea Guvernului
nr.1143 din 4 octombrie 2006

Notă: În tot textul Concepției cuvîntul "Departament" se substituie prin cuvîntul "Serviciul", la cazul respectiv, cu excepția punctului 4.4., iar sintagma "Consiliul pentru audit intern public" se substituie prin sintagma "Consiliul de audit intern" conform Hot.Guv. nr.146 din 14.02.2008, în vigoare 22.02.2008

CONCEPȚIA
controlului financiar public intern

I. Dispoziții generale

1.1. Concepția controlului financiar public intern (în continuare - Concepție) reprezintă bază pentru crearea și implementarea răspunderii manageriale pentru funcționarea sistemului de management financiar și control și auditului intern. Concepția se axează pe abordarea contemporană internațional acceptată a rolului și poziției controlului financiar public intern la asigurarea utilizării eficiente a mijloacelor publice.

Programul Național de realizare a Planului de Acțiuni "Republica Moldova - Uniunea Europeană" (pct.42) prevede crearea unui sistem de control financiar public intern care va fi implementat în conformitate cu metodologiile și standardele recunoscute la nivel internațional, precum și cu cele mai bune practici ale Uniunii Europene.

Proiectul “Managementul Finanțelor Publice”, implementat cu suportul Băncii Mondiale și al Guvernului Olandez, realizat de Ministerul Finanțelor, este un instrument care va permite reformarea actualului sistem de control financiar și revizie într-un sistem de control financiar public intern, compatibil cu standardele și cerințele unanim recunoscute în lume.

Conform prevederilor Acordului de Credit pentru Dezvoltarea Proiectului “Managementul Finanțelor Publice”, ratificat de Parlament prin Legea nr.293-XVI din 16 noiembrie 2005, componenta a 2-a a acestui proiect o constituie “Controlul și auditul intern”.

[Pct.1.1. modificat prin Hot.Guv. nr.146 din 14.02.2008, în vigoare 22.02.2008]

1.2. Obiectivul de bază vizează definitivarea cadrului conceptual al sistemului de control financiar public intern, instruirea auditorilor interni, stabilirea sarcinilor și organizarea sistemului, coordonarea activității cu auditul extern, elaborarea și implementarea standardelor naționale de audit intern public, precum și metodologia de aplicare a acestora. Implementarea prevederilor prezentei Concepții va fi efectuată de Ministerul Finanțelor.

[Pct.1.2. modificat prin Hot.Guv. nr.146 din 14.02.2008, în vigoare 22.02.2008]

1.3. Actualul Serviciu Control Financiar și Revizie va fi reorganizat în Serviciul Audit Intern și Control Financiar pe lângă Ministerul Finanțelor, în limita numărului de personal aprobat, care, separat de activitățile de revizie financiară, va acorda servicii de audit intern instituțiilor publice.

Autoritățile administrative centrale, alte instituții din sectorul public vor constitui unități de audit intern cu acceptul Ministrului Finanțelor, la propunerea conducătorului entității.

Sistemul de control financiar public intern va fi implementat în conformitate cu modelul Uniunii Europene privind controlul intern public și standardele internaționale de audit pentru practica profesională a auditului intern.

[Pct.1.3 modificat prin Hot.Guv. nr.108 din 09.02.2009, în vigoare 17.02.2009]

[Pct.1.3. modificat prin Hot.Guv. nr.146 din 14.02.2008, în vigoare 22.02.2008]

1.4. Funcționarea sistemului se bazează pe responsabilitatea conducătorilor instituțiilor publice pentru crearea unui model adecvat și eficient de gestionare, control intern și audit intern, pe independența activității serviciilor de audit intern în cadrul instituțiilor publice, precum și pe existența Unității Centrale de Armonizare din cadrul Ministerului Finanțelor, responsabilă de elaborarea și respectarea standardelor naționale de control intern și audit intern în administrarea publică, coordonarea și supravegherea unităților de audit intern și facilitarea pregătirii profesionale a auditorilor interni.

[Pct.1.4 modificat prin Hot.Guv. nr.108 din 09.02.2009, în vigoare 17.02.2009]

1.5. Managementul financiar și controlul include un sistem de măsuri menite să asigure la un nivel adecvat gestionarea eficientă a riscurilor instituției publice, precum și realizarea eficientă și economă a scopurilor și obiectivelor trasate.

Un sistem de management financiar și control presupune:

obiective clare de activitate a executorului de buget;

identificarea riscurilor în activitatea instituției publice;

stabilirea criteriilor de performanță în activitatea instituției publice;

consolidarea și dezvoltarea continuă a sistemului de management financiar și control și audit intern în cadrul instituției publice.

În cadrul auditului intern se verifică corectitudinea procedurilor de management financiar și control cu cerințele de gestionare prudentă și diligentă a instituției publice în raport cu funcțiile acesteia, cu resursele și timpul necesare pentru realizarea lor.

[Pct.1.5. modificat prin Hot.Guv. nr.146 din 14.02.2008, în vigoare 22.02.2008]

1.6. Funcția auditului intern este una ce ține de analizare, consultare și recomandare în mod independent, iar rapoartele de audit reflectă situația reală a unei instituții publice sub toate

aspectele de activitate și includ propuneri de soluționare a lacunelor depistate în activitatea acesteia.

II. Managementul financiar și controlul

[Titlul cap.II în redacția Hot.Guv. nr.146 din 14.02.2008, în vigoare 22.02.2008]

2.1. **Managementul financiar și controlul** reprezintă ansamblul formelor de control exercitat la nivelul instituției publice, stabilite de conducere în conformitate cu obiectivele acesteia și reglementările legale, în vederea asigurării gestionării fondurilor în mod economic și eficient. Managementul financiar și controlul este un proces realizat de conducere și alt personal al unei instituții publice, destinat să asigure îndeplinirea adecvată a obiectivelor privind efectuarea eficientă a operațiunilor, siguranța rapoartelor financiare, asigurarea conformității cu cadrul legal aplicabil.

Managementul financiar și controlul include, de asemenea, organizarea, modelele și procedurile de desfășurare a acestuia.

Managementul financiar și controlul se stabilește prin reguli și proceduri interne care duc la minimizarea riscurilor în activitatea unei instituții publice. Conducerea instituției publice este responsabilă pentru stabilirea managementului financiar și controlului. Responsabilitatea pentru efectuarea controalelor interne (ale resurselor umane, administrării financiare, tehnologiilor informaționale, achizițiilor publice) va fi delegată conducătorilor unităților respective.

[Pct.2.1. modificat prin Hot.Guv. nr.146 din 14.02.2008, în vigoare 22.02.2008]

2.2. Procedurile de management financiar și control minimalizează riscurile de realizare a scopurilor instituției publice prin verificarea legalității, periodicității și conformității operațiunilor, identificând neajunsurile sistemului care au generat erorile, gestiunea defectuoasă sau frauduloasă, prezentând propuneri de remediere a regulilor și procedurilor ineficiente.

[Pct.2.2. modificat prin Hot.Guv. nr.146 din 14.02.2008, în vigoare 22.02.2008]

2.3. Managementul financiar și controlul are următoarele obiective:
utilizarea efectivă și eficientă a mijloacelor financiare alocate;
prevenirea practicilor inadecvate de gestionare frauduloasă și neconformă a fondurilor publice fondurilor UE și fondurilor oferite de alți donatori etc.;
corectitudinea aplicării legilor și actelor normative;
raportarea adecvată, completă și la timp privind activitatea de bază a instituției.

[Pct.2.3. modificat prin Hot.Guv. nr.146 din 14.02.2008, în vigoare 22.02.2008]

III. Auditul intern public

3.1. **Auditul intern public** este o activitate funcțional independentă și obiectivă, care acordă unei instituții o asigurare în ceea ce privește gradul de control asupra operațiunilor, îndrumă conducerea pentru buna gestionare a fondurilor publice, perfecționarea activităților. Auditul ajută instituția publică să-și realizeze obiectivele prin abordare sistematică și metodică a problemelor, ceea ce contribuie la eficientizarea sistemului de conducere, bazat pe gestiunea riscului, precum și a controlului și proceselor de administrare.

Misiunea unității de audit intern public este de a audita sistemul de management financiar și control din cadrul instituției, în scopul evaluării eficienței și performanței structurilor funcționale în implementarea politicilor, programelor și acțiunilor în vederea perfecționării lor continue, finalizându-se prin plusul de valoare adus instituției.

[Pct.3.1. modificat prin Hot.Guv. nr.146 din 14.02.2008, în vigoare 22.02.2008]

3.2. Obiectivele de bază ale activității de audit intern public includ evaluarea managementului riscului și evaluarea sistemelor de control.

3.3. Auditul intern public atât din cadrul instituției publice în ansamblu, cât și al structurilor sale, prin prezentarea de opinii și recomandări, contribuie la:

o mai bună gestionare a riscurilor;
asigurarea integrității și a unei administrări mai eficiente a patrimoniului;
o mai bună monitorizare a conformității activității instituției publice cu regulile și procedurile existente;
ținerea unei evidențe contabile și unui management informatic fiabil și corect;
îmbunătățirea calității managementului financiar și controlului al instituției;
sporirea eficienței operațiunilor.

[Pct.3.3. modificat prin Hot.Guv. nr.146 din 14.02.2008, în vigoare 22.02.2008]

IV. Organizarea auditului intern public

Serviciul Audit Intern și Control Financiar

[Denumirea în redacția Hot.Guv. nr.108 din 09.02.2009, în vigoare 17.02.2009]

4.1. Serviciul Audit Intern și Control Financiar va desfășura următoarele activități de bază:
implementarea auditului intern în sectorul public;
efectuarea auditului intern în cadrul instituțiilor publice în care nu vor fi create unități de audit intern;
efectuarea misiunilor de audit intern intersectoriale și de interes național;
acordarea asistenței, în cazul solicitărilor, la efectuarea misiunilor de audit intern unităților de audit intern create în cadrul instituțiilor publice;
formularea propunerilor pentru dezvoltarea și armonizarea sistemelor de audit intern;
raportarea anuală a activității de audit intern Unității Centrale de Armonizare;
efectuarea reviziilor financiare;
colaborarea, în domeniul său de activitate, cu Curtea de Conturi, cu alte instituții de control, de drept și autorități publice;
colaborarea cu autoritățile și instituțiile de control financiar public din alte state, inclusiv cu Comisia Europeană.

[Pct.4.1 modificat prin Hot.Guv. nr.108 din 09.02.2009, în vigoare 17.02.2009]

[Pct.4.1. modificat prin Hot.Guv. nr.146 din 14.02.2008, în vigoare 22.02.2008]

Unitatea Centrală de Armonizare

4.2. Unitatea Centrală de Armonizare este responsabilă de elaborarea, coordonarea și monitorizarea sistemului de control financiar public intern în Republica Moldova.

[Pct.4.2 în redacția Hot.Guv. nr.108 din 09.02.2009, în vigoare 17.02.2009]

[Pct.4.2. modificat prin Hot.Guv. nr.146 din 14.02.2008, în vigoare 22.02.2008]

4.3. Pentru executarea atribuțiilor de bază ce-i revin, Unitatea Centrală de Armonizare:
va elabora și promova strategia de dezvoltare a Controlului financiar Public Intern și va monitoriza această activitate;
va elabora cadrul normativ în domeniul controlului financiar public intern;
va elabora și implementa proceduri și metodologii unice, bazate pe standarde internaționale, inclusiv manuale de audit intern;
va aviza normele metodologice, specifice sectoarelor de activitate, în domeniul controlului financiar public intern;
va întocmi sistemul de raportare a rezultatelor activității de audit intern public, management financiar și control și elaborare a raportului anual;
va verifica respectarea normelor, instrucțiunilor, precum și a Codului privind conduita etică a auditorului intern de către structurile de audit intern public și, după caz, va întreprinde măsurile corective necesare, în comun cu conducătorul instituției publice în cauză;
va analiza recomandările formulate de auditorii interni în cazul divergențelor de opinii dintre conducătorul instituției publice și auditorii interni, emițând o opinie asupra acestor recomandări;

va coordona sistemul de pregătire profesională în domeniul controlului financiar public intern;

- va organiza certificarea auditorilor publici interni;
- va asigura colaborarea cu auditul extern;
- va asigura cooperarea externă cu alte state și organisme internaționale în domeniu;
- va monitoriza activitatea structurilor de audit intern, modul de funcționare a mecanismelor de management financiar și control în instituțiile publice;
- va aviza numirea/destituirea șefilor unităților de audit intern ale instituțiilor publice.

[Pct.4.3 modificat prin Hot.Guv. nr.108 din 09.02.2009, în vigoare 17.02.2009]

[Pct.4.3. modificat prin Hot.Guv. nr.146 din 14.02.2008, în vigoare 22.02.2008]

Consiliul de audit intern

4.4. În cadrul Ministerului Finanțelor, va fi constituit, ca organ consultativ, Consiliul de audit intern, care va activa în vederea definirii strategiei și îmbunătățirii activității de audit intern în sectorul public.

[Pct.4.4. modificat prin Hot.Guv. nr.146 din 14.02.2008, în vigoare 22.02.2008]

4.5. Pentru realizarea obiectivelor trasate, Consiliul de audit intern va avea următoarele atribuții principale:

- prezentarea avizului de rigoare asupra proiectelor actelor normative și legislative în domeniul auditului intern public;

- examinarea și avizarea raportului anual privind activitatea de audit public intern;

- expunerea opiniei asupra rapoartelor de audit intern public de interes național;

- analizarea acordurilor de cooperare între auditul intern și cel extern referitor la definirea conceptelor și utilizarea standardelor în domeniu, schimbul de experiență în activitatea propriu-zisă de audit, precum și la pregătirea profesională comună a auditorilor.

[Pct.4.5. modificat prin Hot.Guv. nr.146 din 14.02.2008, în vigoare 22.02.2008]

Unitatea de audit intern în cadrul instituției publice

4.6. Unitatea de audit intern se constituie în cadrul instituției publice - autorității (instituției) care se finanțează de la bugetul public național. Conducătorul instituției publice are obligația să formeze baza organizatorică și funcțională necesară desfășurării activității de audit intern public.

Conducătorul instituției publice instituie și menține o structură funcțională de audit intern în limita statelor de personal existente, cu acceptul ministrului finanțelor, iar dacă această structură nu se înființează, auditul instituției respective se efectuează de către Serviciul Audit Intern și Control Financiar în baza acordului de colaborare.

[Pct.4.6 modificat prin Hot.Guv. nr.108 din 09.02.2009, în vigoare 17.02.2009]

[Pct.4.6. modificat prin Hot.Guv. nr.146 din 14.02.2008, în vigoare 22.02.2008]

4.7. Unitatea de audit intern are următoarele funcții:

- examinarea respectării legalității, regularității și conformității operațiunilor, identificarea erorilor, risipei, gestiunii defectuoase și fraudelor și informarea conducătorului privind existența lor;

- evaluarea economicității și eficienței utilizării, de către sistemele de conducere și de execuție existente în cadrul instituției publice ori la nivelul unui program/proiect finanțat din fonduri publice, a resurselor financiare, umane și materiale pentru îndeplinirea obiectivelor și obținerea rezultatelor scontate;

- revizuirea procesului de programare, organizare, coordonare, monitorizare și urmărire a funcționării sistemului de management financiar și control;

- identificarea neajunsurilor sistemelor de conducere și control, precum și a riscurilor asociate unor astfel de sisteme, unor programe/proiecte sau unor operațiuni și propunerea de măsuri pentru lichidarea acestora;

evaluarea anuală a activității, însoțită de un raport de audit, cu privire la rapoartele financiare și executarea bugetului instituției publice, prin verificarea legalității, autenticității și exactității evidenței contabile, precum și a actelor financiare și de gestiune.

[Pct.4.7. modificat prin Hot.Guv. nr.146 din 14.02.2008, în vigoare 22.02.2008]

Statutul unității de audit intern public

4.8. Unitatea de audit intern public funcționează în subordinea directă a conducătorului instituției publice, exercitând o funcție distinctă și independentă de activitățile instituției publice.

Prin atribuțiile sale unitatea de audit intern public nu poate fi implicată în activitatea operațională a instituției.

[Pct.4.8. modificat prin Hot.Guv. nr.146 din 14.02.2008, în vigoare 22.02.2008]

4.9. Statutul auditorului intern are la bază principiul independenței, fiind reglementat prin Carta Internațională a Auditului Intern, actele legislative și normative din domeniu, precum și prin normele profesionale, având următoarele elemente caracteristice:

auditorul intern stabilește prioritățile de auditare în baza analizei obiective a riscurilor, luând în considerare propunerile înaintate de către conducerea instituției. Planul strategic al auditului intern este aprobat de către conducătorul instituției publice;

auditorul intern raportează direct conducătorului instituției publice;

concluziile și recomandările auditorului intern constituie rezultatul propriei judecăți profesionale;

în cazul în care conducătorul nu este de acord cu concluziile și recomandările auditorului, ultimul raportează Unității Centrale de Armonizare în vederea medierii;

pentru acțiunile întreprinse cu buna credință în exercitarea atribuțiilor și în limita acestora, auditorul intern nu poate fi sancționat sau transferat în altă funcție;

numirea/concedierea auditorului intern de către conducător se efectuează cu avizul favorabil al șefului unității de audit intern, iar numirea/revocarea acestuia din urmă se efectuează la propunerea executorilor de buget, cu acceptul ministrului finanțelor.

[Pct.4.9 modificat prin Hot.Guv. nr.108 din 09.02.2009, în vigoare 17.02.2009]

[Pct.4.9. modificat prin Hot.Guv. nr.146 din 14.02.2008, în vigoare 22.02.2008]

V. Realizarea Concepției

5.1. Pentru realizarea prezentei Concepții vor fi elaborate și adoptate Legea privind controlul financiar public intern, iar Ministerul Finanțelor va elabora și aproba, standarde naționale de audit intern, precum și alte acte normative și metodologice.

[Pct.5.1. modificat prin Hot.Guv. nr.146 din 14.02.2008, în vigoare 22.02.2008]

5.2. Măsurile de realizare a Concepției stabilite pînă în anul 2009 includ următoarele:

elaborarea și coordonarea cu autoritățile vizate și prezentarea la Guvern a proiectului Legii privind controlul financiar public intern;

elaborarea și implementarea standardelor naționale de audit intern, armonizate cu standardele internaționale pentru practica profesională a auditului intern, și a Codului privind conduita etică a auditorului intern;

pregătirea formatorilor cu experiență pentru implementarea auditului intern și asistența tehnică privind armonizarea cu standardele și metodologiile internaționale;

elaborarea metodologiilor și procedurilor pentru sistemul Management financiar și control și auditul intern în vederea alinierii acestora la standardele europene și la experiența internațională în domeniu;

pregătirea profesională continuă a personalului pentru sistemul de control financiar public intern;

transformarea funcției de control financiar existent în funcția de audit intern;

extinderea sistemului de audit intern în organele centrale de specialitate.

[Pct.5.2. modificat prin Hot.Guv. nr.146 din 14.02.2008, în vigoare 22.02.2008]

VI. Dispoziții finale

6.1. Prin îndeplinirea obiectivelor prevăzute în prezenta Concepție, se va realiza un sistem de control financiar public intern modern și eficient, care va contribui la buna gestionare a fondurilor publice, precum și a fondurilor alocate de către organismele internaționale.

[Pct.6.1. modificat prin Hot.Guv. nr.146 din 14.02.2008, în vigoare 22.02.2008]

6.2. Ministerul Finanțelor va întreprinde măsurile necesare în vederea implementării direcțiilor prioritare și va propune Guvernului proiectele de acte legislative și normative, necesare atingerii obiectivelor Concepției controlului financiar public intern.

[Pct.6.2. modificat prin Hot.Guv. nr.146 din 14.02.2008, în vigoare 22.02.2008]

&

Hotărârile Guvernului

1143/04.10.2006 Hotărîre privind aprobarea Concepției controlului financiar public intern //Monitorul Oficial 174-177/1343, 10.11.2006